

A csokoládé - hadművelet

- híreink a KKB legutóbbi üléséről -

A Kábítószeres és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelő Központnak szánt országjelentést a bizottság nem fogadta el. „A minisztérium kikéri magának” a „Cenzúrálatlan drogjelentést!” követelő civil szakmai petíciót, „amely mögött valójában a TASZ áll”. A készülő Nemzeti AIDS stratégia céljai között szerepel, hogy az adott évben negyedével csökkenjen a HIV fertőzött regisztráltak száma, és hogy növelni kell a HIV státuszukat ismerők arányát. A fogvatartottak leginkább politoxikománok, de az ártalomcsökkentő programok bejutását továbbra is akadályozzák a jogszabályok. 2013-tól minden iskolában csak a saját, kötelező egészségprogramjához illeszkedő, minőségbiztosított prevenciós programok folyhatnak, amelyeket egy ma még fel nem állt országos intézmény fog, egyelőre pontosan nem ismert szempontok mentén értékelni. Csokit ettek a civil képviselők.

A kormány legmagasabb szintű tanácsadói szerve, a Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság november 19-ei, bár a vitapartnerek széles skáláját fel nem vonultató, de így is meglehetősen hosszúra nyúlt ülésén, számos kérdés került terítékre. Alábbi beszámolóinkban most MADÁSZSZ tagszervezeteinek többségét vélhetően leginkább érintő, két napirendi pontra térünk ki részletesen, a botrányt kavart országjelentés és az iskolai prevenció szabályozásának ügyeire.

Elsőként Nyírády Adrienn, a Nemzeti Drog Fókuszpont igazgatója ismertette a 2011-es év alapján született országjelentésbe került legfontosabb adatokat és tendenciákat. Úgy fogalmazott, hogy ha egy mondatban kellene a lényeget összefoglalnia, azt hangsúlyozná, hogy tavaly a szintetikus drogok fogyasztása tovább emelkedett, de egyre több adatunk van erről! Topolánszky Ákos civil képviselő utalt a drogjelentés kapcsán született [„Kikozmetikázott drogjelentés”](#) címen ismertté vált TASZ- blogbejegyzésre, az erre reflektáló államtitkársági válasz [közleményre](#), majd a két, régóta létező civil szervezet (Kék Pont Alapítvány és INDIT Közalapítvány) által kezdeményezett tiltakozásra és a később szakmai ernyőszervezetek által is támogatott, valamint több száz szakember, kutató és területen dolgozó önkéntes által aláírt [petícióra](#) is. [Prezentációja](#) arra a minisztériumi közleményre épült, amelynek 11 állítását cáfolta meg, pontról pontra. Azon kormányzati kommunikáció kapcsán, melyben „a kormány új drogpolitikája eredményeként többek

között a prevenció előtérbe helyezésé"-t taglalja, Topolánszky megjegyezte, hogy a jelentésből törölt kvalitatív kutatási eredmények a prevenció és reintegráció területén stagnáló, vagy kedvezőtlen folyamatokról számoltak be. Müller Éva nemzeti drogkoordinátor a vitatott állítás kapcsán elmondta, hogy az említett [kutatás](#) olyan félrevezető, torz következtetéseket tartalmazott, amelyet nem engedhettek ebben a formában tovább a nemzetközi szakmai közvélemény felé. Téglásy Kristóf ifjúsági főosztályvezető ehhez hozzáfűzte, hogy az előkészítés során 70-80 módosítási javaslat érkezett a jelentéstervre, amelyből csak 20 módosítást kért maga a minisztérium, 15-öt pedig kifejezetten általuk felkért, de a válaszadók között már számukra sem azonosítható szakemberek javasoltak (???), s akik bár a jelenlegi drogpolitika sikereinek további hangsúlyozását kérték, még azokat sem tudták figyelembe venni a véglegesítésnél! Egy másik az említett közleményben szereplő állítás kapcsán, mely szerint „míg korábban az iskolások úgy vettek designer drogot, mint csokoládét”, Topolánszky bemutatta a HBSC 2010-es kutatásának a napi szinten édességet fogyasztók arányára vonatkozó adatait is. Hozzátette, kutatói véleményekre hivatkozva, hogy ha azzal a túlzó feltételezéssel is élnénk, hogy az életük során valaha mefedront használók minden nap használnak mefedront, (ami a kutatási adatok alapján erősen túlzó feltételezés, hiszen – mint azt a legutóbbi az ESPAD kutatásból tudjuk – a marihuánát leszámítva, a tiltott drogokat használók mintegy 2/3-a kevesebb, mint 10 alkalommal használt bármilyen egyéb tiltott drogot életében), akkor is csak egyötöd annyian vannak, mint azok, akik csokit, cukorkát vettek"! Téglásy határozottan kijelentette, hogy a petíció mögött a TASZ áll, amit a minisztérium kikér magának, és hogy innentől, a tiltakozás számukra hitelét vesztette. Az elhangzott pro és kontra érvek végül nem voltak elegendőek a dokumentum bizottsági elfogadásához, 5 igen, 3 tartózkodás és 3 nem szavazattal zárult a vita. Az országjelentés bizottsági *el nem fogadása* után a civil képviselők megették a jelentés kapcsán kiemelt epizód szereplővé vált és erre az alkalomra hozott csokoládéjukat, egyszersmind ezzel okozva maguknak édes percekét a közel 4 órás vita alatt.

A másik, e helyütt részletesebben tárgyalt napirendi pont-témát az iskolai prevenció programok alkalmazásának szabályozásáról szóló előterjesztés és vita adja. Az oktatási és egészségügyi területek oldaláról közösen előterjesztett anyagról szóló diskurzust Simonyi István, a közoktatás fejlesztési főosztály képviselőjének felvezetése abból a 2012. augusztusában megjelent miniszteri rendeletből (20/2012. X. fejezet, VIII. 31.) indította, amely szerint minden iskolának rendelkezni kell a jövőben saját egészségügyi programmal, pedagógiai programjának részeként. Saját tanáraikon kívül, csak olyan külsős szakember/program kérhető fel a megelőző programok megtartására, aki/ami rendelkezik minőségbiztosítással és a miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával támogatja azt. Külsős szakmai partner együttműködése esetén az oktatási nevelési intézmény vezetőjének be kell szereznie az intézményben dolgozó iskolapszichológus, az iskola-egészségügyi

szolgálat, továbbá, ha működik ott helyben, akkor a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum véleményét is. A civil szakmai képviselők nevében ezúttal Dr. Szemelyácz János tolmácsolta a szolgáltatói oldalról felmerült kérdéseket. Többek között azt, hogy vajon melyik országos intézet lesz megbízva és felhatalmazva a programok minőségbiztosítási keretrendszerének kidolgozásával és az értékelésekkel? Dr. Bicsák Krisztina, az EMMI Népegészségügyi főosztályának megbízott vezetője arról tájékoztatott minket, hogy a tervezett ONEI, vagyis az Országos Népegészségügyi Intézet lesz a feladat gazdája, amely mammut intézetbe fog beolvadni többek között a Nemzeti Drog Fókuszpont, a Nemzeti Drogmegelőzési Iroda és az Országos Gyermekek Egészségügyi Intézet is. Bicsák azt is elmondta, hogy a jövőben ún. Népegészségügyi Szakmai Támogató Szolgálatok is létrejönnek és azok feladata lesz információt nyújtani az iskoláknak a helyben elérhető, megbízható szakemberekről, az összegyűjtött jó gyakorlatokról, és koordinációjukkal segíteniük kell az oktatási-nevelési intézmények és a külső szakmai partnerek közti együttműködéseket. A felelős intézményre és az új rendszer beindításának várható idejére vonatkozó kérdésre az a válasz érkezett, hogy az ONEI felállításáig az Országos Egészségfejlesztési Intézet foglalkozik majd a feladattal. A minisztérium képviselői kiegészítésként tették hozzá, hogy az ismertetett elképzelést iskolai szinten máris támogatják a kötelezően előírt egészségfejlesztési terv és a 2013 szeptemberétől szintén kötelezően előírt és minden intézményben elvárt iskolapszichológusi foglalkoztatás tényei. A civil delegáltak megjegyezték, hogy a minisztérium által vázolt új rendszer biztonságos működtetésére szerintünk minimum 3-4 év szükséges, és újabb dilemmaként vetették fel azt is, hogy mivel az európai prevenciós standardoknak valóban megfelelő minőségbiztosított programmal jelenleg alighanem nem rendelkezünk, vajon ezek kialakításáig valóban felszámolja-e a kormányzat az iskolai prevenciót? A civilek ezen a ponton ismét utaltak az országjelentésből cenzúrázott prevenciós kutatás tapasztalataira, melyek jellemzően a progresszívnek nem nevezhető frontális előadásokat, az ingyenesen kínált, de hatékonyságukban kétes eredményességű programok jóval gyakoribb iskolai igényét, illetve az iskolai megelőző programok esetlegességét, szórványosságát, valamint megszűnésüket mutatják. A minisztériumi oldal képviselői, válaszukban az „Egészséget minden tantárgyba” elképzelésre, az alapvetően egészséges életmód tematikáira építő, csapatversenyekkel megvalósuló Hétpróba program tervére, vagy a már óriási érdeklődést kiváltó innovatív iskolák címen kiírt TÁMOP pályázatokra utaltak, mint a tervezett minőségbiztosítási rendszer teljes kialakításáig is elérhető programokra. Ugyancsak civil kérdésként hangzott el az is, hogy a 2013-as tanévtől kötelező iskolapszichológusi foglalkoztatás, illetve az iskolai egészségfejlesztő tervek elvárása milyen kapcsolatban állnak a korábbi kormányzati kommunikációban hangsúlyosan megjelent, sőt, kiemelt szakmai prioritásként ismertetett iskolai szociális munkás hálózat szükségességének kiépítésével? Müller Éva nemzeti drogkoordinátornak jelenleg nem volt információja a kezdeményezés jelenlegi helyzetéről, de

ígéretet tett rá, hogy a szociális államtitkárság tájékoztatást ad róla a KKB következő ülésén...

*Barna Erika
az alkalomra meghatalmazott civil delegált
elnökségi tag, MADÁSZSZ*

Napzárta után érkezett! Mivel a közel 4 órás bizottsági ülésről fél órával a vége előtt már távoznom kellett, Tapolánszky Ákos civil delegált az alábbi összefoglalóval tájékoztatott másnap, az "Egyebek" napirendi pont alatt elhangzottokról:

"A civil delegáltak jelezték, hogy a legfontosabb feltételek, a pénzügyi források erre az évre gyakorlatilag eltűntek, elenyésztek. A megelőző-felvilágosító szolgálatok részére jogszabályban kötelező állami támogatás ebben az évben nem biztosított, mert a tavalyi költségvetési vita legvégén az NGM egyszerűen elvette ezt a tételt. Ezért egy még márciusban induló folyamat keretében az EMMI fejezetében rendelkezésre álló 300 millióból kellett ezt is pótolni. A pénz azonban ennek ellenére sem áll még mindig rendelkezésre (pedig az átcsoportosítást már áprilisban elkezdték ügyintézni). Talán most majd megtörténik, és akkor kifizetésre kerülnek az megelőző-felvilágosító szolgáltatók. A civilek javasolták, hogy az elkövetkező évben a kitüntetést azon szervezetek kapják, melyek fontos társadalmi szolgálatuk költségeit „meghitelezték” a jogszabályban erre kötelezett államnak. A terület költségvetési helyzete tehát úgy áll, hogy az egyébként is már csak töredéknyi, ebben az évben rendelkezésre álló 300 millióból a megelőző-felvilágosító szolgáltatásokra 95 milliót kellett átcsoportosítani, tehát ennyivel csökkent ez az összeg. A pályázatokra kiírt pénzek (160 millió) sem kerültek eddig felhasználásra. Ebben az évben tehát 45 millió forint maradt szabad felhasználásra. Téglásy Kristóf ugyanakkor határozottan visszautasította, hogy ez így lenne. A civil delegáltak felvetették, hogy miközben a terület felelőseinek érdekérvényesítési képessége nem mérhető, felelősségük azonban a források csökkenésével fordítottan arányosan nagy."